

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії Центральної та Східної Європи і
спеціальних галузей історичної науки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СПЕЦІАЛЬНІ ІСТОРИЧНІ ДИСЦИПЛІНИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Історія та громадянська освіта)»
Спеціальність 014 (за предметними спеціальностями)
Спеціалізація 014.03 Історія та громадянська освіта
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
історії Центральної та Східної Європи і
спеціальних галузей історичної науки
Протокол № 6 від 14 січня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Спеціальні історичні дисципліни
Викладач	Шологон Лілія Іванівна (доктор історичних наук, професор)
Контактний телефон викладача	0342596146
Е-mail викладача	liliya.shologon@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	вівторок, 14.00 год. – 16.00 год.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є спеціальні історичні дисципліни, зокрема палеографія, історична хронологія, метрологія, нумізматики, боністика, сфрагістика, геральдика, генеалогія, іконографія, зброєзнавство, геортологія тощо.</p> <p>Оскільки історична наука робить свої висновки на основі історичних джерел, то для педагога-історика необхідно володіти методами їх наукової критики, які розробляє джерелознавство. Критика джерела також передбачає використання прийомів спеціальних історичних дисциплін, котрі мають свою галузь дослідження і розробляють специфічні методики і технічні прийоми для вирішення завдань переважно зовнішньої критики певного виду джерел.</p> <p>Поглиблення теоретичних питань і на їх основі приватних методик спеціальних історичних дисциплін привело до того, що вони стали вирішувати не тільки традиційні завдання джерелознавчої критики, але й давати матеріал для висновків в галузі соціально-економічної, політичної і культурної історії. Важливою особливістю курсу є те, що він зорієнтований на засвоєння і застосування студентами спеціальності 014.03 – середня освіта (історія та громадянська освіта) теоретичних знань та практичних вмінь (в контексті аналізу джерел) з різних періодів історії України та всесвітньої історії, усвідомлених умінь і навичок, необхідних для роботи в навчальних закладах середньої освіти. Саме тому педагогам-історикам, варто оволодіти їхніми методами. Окрім цього знання у галузі спеціальних історичних дисциплін здатні суттєво розширити світогляд майбутнього педагога.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є засвоєння і поглиблення теоретичних та практичних знань, умінь і навичок студентів на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальністю 014 Середня освіта (Історія) із курсу «Спеціальні історичні дисципліни»; опанування і застосування ключових теоретико-методологічних засад вивчення спеціальних історичних дисциплін; ознайомленнями із предметом, завданнями, історією розвитку, сучасним станом та методами палеографії, кодикології, історичної хронології, історичної метрології, генеалогії, нумізматики, боністики, геральдики, фалеристики, сфрагістики, вексилології, зброєзнавства, геортології тощо; формування інтегральної, загальних, фахових, професійних компетентностей, достатніх для ефективного розв'язування стандартних і нестандартних комплексних задач у професійній педагогічній діяльності в навчальних закладах середньої освіти.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є навчити студентів застосовувати методи</p>	

спеціальних історичних дисциплін при встановленні достовірності джерел зокрема та при дослідженні історичного минулого загалом; ознайомити студентів із широким комплексом спеціальних історичних дисциплін; навчити використовувати в професійній і соціальній діяльності знання із спеціальних історичних дисциплін; виробити в студентів навички критичного аналізу історичних джерел, самостійних оцінок і власних суджень щодо розглянутих історичних проблем.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання, потребує інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання історії в основній (базовій) школі і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі **(ІК)**.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, а також до використання знань у практичних ситуаціях **(ЗК 1)**.

Знання й повноцінне розуміння предметної області та професійної діяльності **(ЗК 2)**.

Фахові компетентності:

Здатність перенесення системи знань із вітчизняної і всесвітньої історії, необхідної для роботи в навчальних закладах загальної середньої освіти, у професійну діяльність **(Ф К 1)**.

Здатність володіти змістом та методологією фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін **(ПК 1)**.

Знання сучасних наукових досліджень з історії України та всесвітньої історії **(ПК 2)**.

Здатність володіти категоріально-понятійним апаратом історичної науки, орієнтуватися в науковій періодизації історії, використовувати її як спосіб пізнання історичного процесу **(ПК 3)**.

Здатність здійснювати критичний аналіз різних джерел інформації та наукового пізнання, використовувати їх у професійній діяльності **(ПК 6)**.

Знання наукових основ історії та методики її навчання, організації процесу пізнання та виховання учнів різних вікових категорій; здатність здійснювати дослідження з історії України, всесвітньої історії, методики навчання історії **(ПК 7)**.

Результати навчання

Відтворювати основні концепції та принципи педагогіки і психології, сучасних освітніх технологій; враховувати в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів **(РН 1)**.

Називати і аналізувати методи цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з 10 урахуванням їх освітніх потреб; класифікувати форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти **(РН 3)**.

Здійснювати добір і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично оцінювати результати їх навчання та ефективність уроку **(РН 4)**.

Демонструвати знання основ фундаментальних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності **(РН 7)**.

Генерувати обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами **(РН 8)**.

Аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей **(РН 12)**.

Демонструвати знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовувати необхідність використання інструментів демократичної правової

держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні (ПРН 13).

Демонструвати знання змісту фундаментальних і спеціальних історичних дисциплін, необхідними для роботи в закладах загальної середньої освіти; пояснювати і характеризувати історичні процеси і події у їх порівнянні та взаємозв'язку (ПРН 1).

Знати і аналізувати сучасні наукові дослідження з проблем вітчизняної та всесвітньої історії, спеціальних історичних дисциплін та імплементувати знання у навчальну і практичну діяльність (ПРН 2).

Орієнтуватися в історичному часі, застосовуючи періодизацію, характеризувати суспільні явища в розвитку, вільно оперувати термінологією з фахових предметів (ПРН 3).

Працювати з джерелами інформації, вміти їх аналізувати, синтезувати, порівнювати та інтегрувати їх у зміст навчання історії, представляти та обговорювати відображені в них факти, явища, події, визначати власну позицію щодо суперечливих питань (ПРН 6).

Знати зміст шкільних курсів історії, проектувати і здійснювати навчальний процес, обирати оптимальні компетентісно орієнтовані методики навчання історії і суспільствознавства за допомогою сучасних інноваційних технологій, уміти оцінювати та відслідковувати динаміку особистісного розвитку учня/учениці (ПРН 7).

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	10 годин
семінарські заняття / практичні / лабораторні	30 годин
самостійна робота	50 годин

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
другий	014 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)	перший	нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Спеціальні історичні дисципліни, їх місце і роль в розвитку історичної науки. Палеографія та як спеціальна історична дисципліна. Основні етапи розвитку латинського та кириличного письма.	4	6	2
Тема 2. Історична хронологія як спеціальна історична дисципліна. Поняття часу і календаря. Типи календарних систем.	2	4	2
Тема 3. Метрологія як спеціальна історична дисципліна	2		2
Тема 4. Генеалогія як спеціальна історична дисципліна		2	2

Тема 5. Геральдика як спеціальна історична дисципліна.	2		2
Тема 6. Нумізмати́ка як спеціальна історична дисципліна. Боністика.		6	6
Тема 7. Сфрагістика як спеціальна історична дисципліна.		2	2
Тема 8. Фалеристика як спеціальна історична дисципліна.		2	2
Тема 9. Вексилологія як спеціальна історична дисципліна.			6
Тема 10. Зброєзнавство.		2	2
Тема 12. Іконографія як спеціальна історична дисципліна. Філателія.		2	4
Тема 13. Ономастика. Історична топоніміка.		2	4
Тема 14. Геортологія як спеціальна історична дисципліна.		2	2
Тема 15. Історична картографія як спеціальна історична дисципліна.			6
Тема 16. Історична фемінологія як спеціальна історична дисципліна.			6
Всього	10	30	50

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Підсумковий бал з навчальної дисципліни складається з підсумкового семестрового балу, на основі якого виставляється залік.</p> <p>Упродовж семестру студент отримує бали за різні види робіт, які сумуються в підсумкові семестрові бали. Підсумковий семестровий бал складається з суми балів, отриманих студентом за свою навчальну діяльність протягом семестру і дорівнює сумі підсумкового балу за поточний контроль (практичні заняття, на яких виставляється оцінка за виконання індивідуального завдання (презентації) та самостійної роботи у вигляді термінологічних словників (50 балів), комп'ютерного тестування (50 балів) та в сукупності може складати максимально 100 балів.</p> <p>Поточний контроль може проводитись у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняття, перевірки знання термінології тощо. Результати поточного</p>
---	---

	<p>контролю враховуються при визначенні підсумкової оцінки з даної навчальної дисципліни.</p> <p>Оцінювання знань студентів на семінарських заняттях проводиться за 100-ти бальною шкалою. На занятті пропонується якісне оцінювання знань студентів шляхом виставляння балів від «1» до «100». Кожен студент зобов'язаний взяти участь не менше як на одній третині семінарських занять, проведених у групі впродовж семестру.</p> <p>Виступи на семінарських заняттях оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до стобальної шкали за такими критеріями:</p> <p>«відмінно» (100-90) – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;</p> <p>«добре» (89-70)– здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;</p> <p>«задовільно» (69-50)– здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;</p> <p>«незадовільно» (49-1)– здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.</p> <p>Підсумкова оцінка за поточний контроль – 50 балів (максимально)</p> <p><i>оцінка «відмінно» – 50 балів</i> <i>оцінка «добре» – 40 балів</i> <i>оцінка «задовільно» – 25 балів</i></p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Підсумкове тестування <i>оцінюється від 1 до 50 балів</i>. Отриманий в результаті підсумкового тестування є складовою підсумкового</p>

	<p>семестрового балу.</p> <p>Написання контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо студент з якихось причин не написав контрольної роботи, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються навчальним планом за семестр з даної навчальної дисципліни.</p> <p>Контрольна робота проводиться у вигляді письмового тестування. Мета контрольної роботи перевірити засвоєння студентами лекційного матеріалу. Кожен студент повинен через сайт дистанційного навчання університету отримувати 50 тестових завдань. Якщо 60–70 % правильних відповідей, то студент отримує оцінку «задовільно» (25 балів), 71–89 % – «добре» (40 балів), 90–100 % (50 балів) відмінно.</p> <p>Практичне (індивідуальне) завдання: передбачає підготовку навчально-методичного комплексу для використання спеціальних історичних дисциплін в школі (студент вибирає одну з дисциплін, що вивчається в рамках цього курсу).</p> <p>Студенти заочної форми навчання готують індивідуальні (практичні завдання) та надсилають викладачу на корпоративну пошту за тиждень до початку заліково-екзаменаційної сесії.</p>
Семінарські (практичні) заняття	<p>Заняття 1. Зародження писемності у східних слов'ян (2 год.)</p> <p>Заняття 2. Основні етапи розвитку графіки і пам'ятки кириличного письма (2 год.)</p> <p>Заняття 3. Кодикологія як спеціальна історична дисципліна (2 год.)</p> <p>Заняття 4. Система ліку часу в Україні (2 год.)</p> <p>Заняття 5. Методика хронологічних досліджень (2 год.)</p> <p>Заняття 6. Генеалогія як спеціальна історична дисципліна (2 год.)</p> <p>Заняття 7. Становлення регулярного грошового обігу на українських землях у період виникнення та розвитку Київської держави (2 год.)</p> <p>Заняття 8. Формування монетних систем та особливості грошового обігу на українських землях в складі іноземних держав (XIV – останній чверті XVIII ст.) (2 год.)</p> <p>Заняття 9. Боністика. Грошовий обіг на території України у другій половині XVII – XXI ст. (2 год.)</p> <p>Заняття 10. Сфрагістика як спеціальна історична дисципліна (2 год.)</p> <p>Заняття 11. Фалеристика як спеціальна історична дисципліна (2 год.)</p> <p>Заняття 12. Зрозуміння як спеціальна історична дисципліна</p>

	(2 год.)														
	<i>Заняття 13. Іконографія як спеціальна історична дисципліна (2 год.)</i>														
	<i>Заняття 14. Філателія як спеціальна історична дисципліна (2 год.)</i>														
	<i>Заняття 15. Геортологія як спеціальна історична дисципліна (2 год.)</i>														
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Належне виконання:</p> <p>1) змісту питань планів семінарських занять (лютий – червень). Для цього необхідно готувати конспекти семінарських занять; виконувати завдання для самостійної роботи; змістовно та аргументовано виступати з проблем винесених на обговорення. Студент (-ка) допускається до підсумкового контролю на початку червня 2025 р. за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору не менше 26 балів.</p> <p>2) тем, винесених на самостійне опрацювання</p> <p><i>Епіграфіка як спеціальна історична дисципліна</i></p> <p><i>Дипломатика як спеціальна історична</i></p> <p><i>Розбудова монетно-грошового господарства в роки Української революції (1917–1921 рр.)</i></p> <p><i>Грошове господарство українських земель між світовими війнами (1921–1939 рр.)</i></p> <p><i>Грошовий обіг в Україні в роки Другої світової війни та в повоєнний період</i></p> <p><i>Вексилологія як спеціальна історична дисципліна.</i></p> <p><i>Історична топоніміка як спеціальна історична дисципліна.</i></p> <p><i>Ономастика як спеціальна історична дисципліна.</i></p> <p><i>Історична картографія як спеціальна історична дисципліна</i></p> <p><i>Історична фемінологія як спеціальна історична дисципліна.</i></p>														
Підсумковий контроль	<p><i>форму контролю (залік);</i></p> <p><i>форму задачі (комбінована);</i></p> <p>50 балів (максимально) – поточний контроль</p> <p>50 балів (максимально) – письмове тестування</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Оцінка в балах</th> <th>Оцінка за іспит</th> <th>Оцінка в національній шкалі</th> <th>Оцінка за шкалою ECTS</th> <th>Оцінка за залік</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90-100</td> <td>відмінно</td> <td>5</td> <td>A</td> <td>зараховано</td> </tr> </tbody> </table>					Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік	90-100	відмінно	5	A	зараховано
Оцінка в балах	Оцінка за іспит	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік											
90-100	відмінно	5	A	зараховано											

	80-89	добре	4	B	
	70-79			C	
	60-69	задовільно	3	D	
	50-59			E	
	26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)			
	1-25	незадовільно			

7. Політика навчальної дисципліни

Лекції передбачають системний і послідовний виклад навчального матеріалу. Відвідування лекцій студентами є обов'язковим.

Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми. Також на семінарських заняттях перевіряється якість виконання студентами самостійної роботи.

Політика курсу «Спеціальні історичні дисципліни» передбачає прездачу усіх невиконаних завдань у визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – вівторок, 14.00 год. – 16.00 год. При цьому може виставлятися оцінка, а попередня не впливатиме на середній бал студента.

Академічна доброчесність. У випадку запозичених робіт, випадків плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобрпорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентіві (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи. Обов'язковим є написання запланованих письмових (контрольних, самостійних, індивідуальних) робіт.

Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Неформальна освіта: Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Навчання студентів за індивідуальним графіком регламентується «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

8. Рекомендована література

1. Бишкевич Р. Начерк історії української філателії. Класичний період. Львів: Афіша, 2004. 223 с.

2. Бутакова Є. Радянські фізкультурні та спортивні свята як об'єкт вивчення геортології: історико-джерелознавче дослідження на фотодокументах 20-х рр. XX ст. // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. Київ, 2006, вип. 13, ч. 1. С. 194–213.
3. Войтович Л.В. Генеалогія династії Рюриковичів і Гедиміновичів. Київ, 1992.
4. Вступ до історії України та громадянської освіти. Підручник для 5 класу загальної середньої освіти / Ігор Щупак, Олена Бурлака, Ірина Піскарьова, Андрій Посулько. Київ:Оріон. 2022.
5. Герасименко Н. Стан вивчення метрології Київської Русі // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорій та методики. Збірник наукових праць. Київ, 2015, вип. 26–27. С. 315–326.
6. Герасимчук В.А., Нечипоренко А.Ф. Антропоніми: історія та сучасність: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський, 2002.
7. Геортологія в системі спеціальних історичних дисциплін: теорія, джерела та методи досліджень // Український історичний журнал, 2002, № 3. С. 34– 61.
8. Давньокиївські графіті. Корнієнко В.В. Корпус графіті Софії Київської // URL: Режим доступу: archeos.org.ua
9. Дашкевич Я. Вексилологія // Майстерня історика: Джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни / Упорядн.: А. Гречило, М. Капраль, А. Фелонюк. Львівське відділення ІУАД ім. М. С. Грушевського НАН України. Львів: Літературна агенція "Піраміда", 2011. С 347–372.
10. Дєдов І.Н., Федорак В.Ф. Основи допоміжних історичних дисциплін. Шкільний курс із використанням краєзнавчого матеріалу. Чернівці: Зелена Буковина, 2002. 108 с.
11. Досліджуємо історію і суспільство. Підручник інтегрованого курсу для 5 класу закладів загальної середньої освіти / Олена Пометун, Юлія Малієнко, Тетяна Ремех. Київ: Видавничий дім «Освіта». 2022.
12. Історія грошей і банківництва: підручник / За загальною редакцією проф. Ревенчука С. Київ: Атіка, 2004.
13. Історичне джерелознавство. Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Я.С.Калакура (кер. авт. колективу) та ін. Київ: Либідь, 2017.
14. Історія України. Всесвітня історія. Підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти / Ігор Щупак, Олена Бурлака. Наталя Власова, Ірина Піскарьова. Київ: Оріон. 2023.
15. Зразок 3. Сім скарбів з колекції мінц-кабінету київського університету св. Володимира // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорій та методики. Збірник наукових праць. Київ, 2015, вип. 26–27. С. 349–356.
16. Зубко А. Грошово-вагові системи в Київській Русі // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. Київ, 2015, вип. 26–27. С. 327–338.
17. Орлик В. Знахідки монет Понтійської держави Мітрідата Євпатора на території Дніпровського Правобережного Лісостепу //Український історичний журнал. 2020. Вип.

6. С. 93–103.

18. Калакура Я.С. Інтегрована функція спеціальних історичних дисциплін // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорій та методики. Збірник наукових праць. Київ, 2015, вип. 26–27. С.407–420.

19. Кіндрачук Н.М., Шологон Л.І. Філателія як спеціальна історична дисципліна (на прикладі використання марок Української революції 1917 – 1921 рр. в освітньому процесі) // Yearbook of Varna University of Management. Dobrich, 2022. S. 39–45.

20. Кісь О. Жіноча історія як напрямок історичних досліджень: становлення феміністської методології // Український історичний журнал. 2012. № 2. С. 159–172.

21. Ковалевська О. Візуальний досвід та іконографія: проблеми розмеження об'єкта, методу та понятійно-категоріального апарату // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики: збірник наукових праць. Київ, 2013, вип. 22. С.296–304.

22. Ковалевська О. Нові підходи до пошуку достовірних зображень І.Мазепи // Український історичний журнал, 2007, вип. 3. С.132–167.

23. Ковальчук Г. Дослідження стародруків та рідкісних видань з історії атрибуції книжкових пам'яток // Український історичний журнал. 2021. Ч. 3. С. 148–156.

24. Комарницька З. Історія грошей: навчальний посібник для студентів вузів. Львів, 1998.

25. Климишин І.А. Актуальні проблеми календаря, хронології та пасхалії. Івано-Франківськ, 1999.

26. Кріль М. Основи палеографії. Львів, 1995.

27. Лобко Н. Теоретичні та практичні питання реконструкції родоводів українців // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. Київ, 2012, вип. 20. С. 133–146.

28. Макарчук С. Історичні не писемні джерела: курс лекцій. Львів: ЛНУ, 2002.

29. Мельник Я. Церковнослов'янська мова. Буквар та читанка. Посібник для початкового вивчення церковнослов'янської мови. Львів: Львів-Манускрипт, 2021.

30. Мацюк О. Історія українського паперу. Львів, 1991.

31. Сосса Р. Історія картографування території України. Київ: Либідь, 2007.

32. Спеціальні історичні дисципліни: довідник: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / І.Н. Войцехівська (кер. автор. колек.), В.В. Томазов, М.Ф. Дмитрієнко та ін. Київ: Либідь, 2008.

33. Перехрест О. Історична хронологія: навчальний посібник для студентів історичних факультетів. Черкаси: ЦНТЕІ, 2004.

34. Перкун В. Допоміжні історичні дисципліни: підсумки та перспективи студій // Український історичний журнал, 2021, ч. 5. С. 190–200.

35. Попик В. Джерела з біографістики, родинної історії та генеалогії в глобальних інформаційних мережах // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорій та методики. Збірник наукових праць. Київ, 2015, вип. 26–27. С.97–112
36. Тоїчкін Д. Шабля як об'єкт дослідження історичного зброєзнавства: еволюційний аспект // Український історичний журнал, 2002, вип. 8–9, ч. 1. С.78–107.
37. Українська фалеристика. З історії нагородної спадщини. У двох книгах. Кн. 1. Київ: Либідь, 2004.
38. Фрис В. Історія кириличної рукописної книги в Україні. Львів: ЛНУ, 2003.
39. Шологон Лілія. Філателія як спеціальна історична дисципліна (на прикладі виготовлення та використання марок в період Української революції 1917–1921 рр.). Олександр Карпенко – історик Української революції : До 100-річчя від Дня народження : колективна монографія. За ред. М.Кугутяка, І.Райківського, С.Кобути. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2022. С.315– 322.
40. Шологон Л.І. Спеціальні історичні дисципліни. Методичний посібник для студентів другого курсу факультету історії, політології і міжнародних відносин спеціальності «Середня освіта (Історія)». Івано-Франківськ, 2024. 96 с.
41. Шологон Л.І., Баріляк А.Р. Палеографія як спеціальна історична дисципліна (на прикладі дослідження кириличної рукописної книги в Україні XI – XVI ст. // The 2nd International scientific and practical conference “Perspectives of contemporary science: theory and practice” (April 1-3, 2024) SPC “Sciconf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2024. Pp. 763–768. URL: <https://sci-conf.com.ua/ii-mizhnarodna-naukovo-praktichnakonferentsiya-perspectives-of-contemporary-science-theory-and-practice-1-3-04-2024-lviv-ukrayina-arhiv/>.
40. Шуст Р. Нумізмати́ка: історія грошового обігу та монетної справи в Україні. Навчальний посібник. Київ: Знання, 2007.
46. archeos.org.ua (сайт Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України)
47. resource.history.org.ua (сайт Інституту історії України НАН України).

Викладач професор кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Шологон Лілія Іванівна